

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS LXXIV KONFERENCIJA

2022
VILNIUS

VILNIAUS UNIVERSITETO STUDENTŲ PATIRIAMŲ SĄMONĖS SUTRIKIMŲ VERTINIMAS

Darbo autorė. Aurelija KEMEŽYTĖ (IV kursas).

Darbo vadovė. Prof. dr. Rūta MAMENIŠKIENĖ, VU MF Neurologijos ir neurochirurgijos klinika.

Darbo tikslas. Išsiaiškinti Vilniaus universiteto studentų patiriamų sąmonės sutrikimų dažnį ir simptomus bei įvertinti juos provokuojančius veiksnius.

Darbo metodika. 2021/2022m. gruodžio-vasario mėn. atlikta anoniminė anketinė apklausa, naudojantis *Google forms* platforma. Tyrime, kurį sudarė 33 klausimai apie studentų patirtus sąmonės sutrikimus, susijusius simptomus, respondentų kasdienes įpročius ir gretutinius susirgimus bei 14 klausimų HAD skalei įvertinti, savanoriškai dalyvavo Vilniaus universiteto medicinos, teisės ir filologijos fakulteto studentai. Respondentai buvo pasiekti išsiunčiant anketą per oficialų fakulteto studentų elektroninį paštą arba naudojantis socialiniais tinklais. Duomenys apdoroti naudojantis MS Excel, IBM SPSS Statistics 28 programomis. Asociacijai tarp kokybinių kintamųjų nustatyti naudotas Chi-kvadrato kriterijus, skirtumas tarp grupių vertintas kaip statistiškai reikšmingas, kai $p < 0.05$.

Rezultatai. Apklausti 308 respondentai: medicinos ($n=102$), filologijos ($n=132$) ir teisės ($n=74$) fakultetų I–VI kurso studentai, daugiausia I kurso ($n=85$). Respondentų amžiaus vidurkis $21,4 \pm 3,0$ m., 279 (90,6%) – moterys. Kada nors patyrę sąmonės sutrikimą nurodė 180 (58,4%) studentų: 60,8% – iš medicinos, 59,8% – filologijos ir 54% – teisės fakulteto, o 261 (84,7%) respondentas (94,1% iš medicinos, 83,8% teisės, 78% filologijos fakulteto) kada nors patyrė jausmą, kad tuoj praras sąmonę, bet jos neparado. Amžiaus vidurkis, kada respondentas pirmą kartą patyrė sąmonės sutrikimą buvo $14,4 \pm 4,3$ metai. Veiksniai, galėję išprovokuoti sąmonės sutrikimą, buvo: emocinė įtampa (45,1%), organizmo išsekimas (38,6%), tvankios patalpos (33,1%), žemas kraujo spaudimas (32,5%), miego trūkumas (30,5%). Stovėdami sąmonės sutrikimą patyrė 70,1% studentų, sėdėdami – 10,6%, o 5,5% – tupėdami ar pasilenkę. Prieš pat prarandant sąmonę, dažniausi simptomai buvo bendras silpnumas (65,9%), galvos svaigimas (58,1%), regos pokyčiai (53,3%), spengimas ausyse (45,5%), odos išblyškimas (37,3%). Simptomai iki sąmonės sutrikimo dažniausiai trukdavo iki minutės (20,5%), 2–5 minutes (16,2%), 1–2 minutes (14,9%), kelias sekundes (11,7%), 6–10 minučių (5,8%), ilgiau nei 10 minučių (5,2%), simptomų nebuvo (0,65%) arba respondentas jų neprisimena (0,32%). Objektīvūs simptomai buvo: blyškumas (54,8%), sustingęs žvilgsnis (5,8%), išprkaitavimas (3,6%), nesuprantama kalba (1,6%), galūnių trūkčiojimai (1,4%). Atgavus sąmonę dažniausiai jautė bendrą silpnumą (60,7%), galvos svaigimą (38%), mieguistumą (24,4%), prakaitavimą (23,1%). Iki visiško atsistatymo į normalią

būklę, respondentų teigimu, reikėdavo kelių sekundžių (9,7%), kelių minučių (39%), kelių valandų (25,6%), ar kelių dienų (3,6%). Net 84,7% patyrusių sąmonės sutrikimą į gydytoją diagnozės nustatymui nesikreipė. Presinkopės simptomus statistiškai reikšmingai dažniau nurodė medicinos fakulteto (94,1%) studentai, lyginant su teisės (83,8%) ir filologijos (78%) fakulteto studentais ($p=0,003$). Taip pat presinkopės simptomai reikšmingai koreliavo su valandų, praleistų mokantis per savaitę, skaičiumi: 12 ir daugiau valandų per savaitę besimokantys studentai buvo labiau linkę patirti šį sąmonės sutrikimą ($p=0,040$). Tarp studentų, beveik patyrusių sąmonės praradimą arba visiškai praradusių sąmonę ir jų lyties ($p=0,100$; $p=0,155$), mitybos įpročių ($p=0,192$; $p=0,344$), miego trukmės ($p=0,533$; $p=0,383$), nerimo ($p=0,205$; $p=0,285$) ir depresijos ($p=0,404$; $p=0,063$) statistinio ryšio nerasta. Tarp patyrusių presinkopę ir turinčių gretutinių ligų asociacijos nerasta ($p=0,576$), tačiau pastebėtas ryšys tarp patirto sąmonės praradimo ir gretutinių ligų (depresijos, migrenos, miego ir psichiatrinų sutrikimų, aritmijos, arterinės hipertenzijos) dažnio ($p<0,001$).

Išvados. Reikšmingo skirtumo tarp fakulteto ir sąmonės sutrikimo dažnio nerasta, tačiau Medicinos fakulteto studentai dažniau linkę patirti presinkopę. Emocinė įtampa, organizmo išsekimas yra pagrindiniai provokuojantys sąmonės sutrikimus veiksniai, o daugiau laiko mokslui skiriantys studentai dažniau patiria presinkopes, kurių dažniausi simptomai – bendras silpnumas, galvos svaigimas ir regos pokyčiai. Visišką sąmonės sutrikimą patyrę studentai dažniau turėjo gretutinių ligų, todėl šią asociaciją būtų tikslinga tyrinėti tolesniuose tyimuose.

Raktažodžiai. Sąmonės sutrikimai; paplitimas; Vilniaus universiteto studentai; anketinė apklausa.